

NATURA JURIDICĂ A EXTRADĂRII ȘI EXPULZĂRII, REGLEMENTAREA CONSTITUȚIONALĂ ȘI JURIDICO-PENALĂ

THE LEGAL NATURE OF EXTRADITION AND EXPULSION, CONSTITUTIONAL AND CRIMINAL JUSTICE REGULATION

Veaceslav URSU,

doctor în drept, conferențiar universitar

Veaceslav URSU,

PhD, associate professor

Articolul are ca obiect de studiu extrădarea și expulzarea, analiza reglementărilor constituționale și juridico-penale ale instituțiilor juridice analizate, identificarea particularităților și relevarea naturii juridice ale acestora. În baza trăsăturilor identificate, autorul a încercat să evidențieze asemănările și deosebiri de esență ale instituțiilor vizate, ca în final să descopere și să descrie natura juridică a expulzării și extrădării.

Cuvinte-cheie: expulzare, extrădare, tratate internaționale, condiții de reciprocitate, regimul juridic al străinilor și apatrizilor, asistență juridică internațională în materie penală, măsură de siguranță.

The study examines the extradition and expulsion, analyses the constitutional and criminal justice regulations of the legal institutions under consideration, identifies their particularities and reveals their legal nature. Based on the identified features, the author tried to highlight the essential similarities and differences of the institutions concerned, in order to finally discover and describe the legal nature of expulsion and extradition.

Keywords: expulsion, extradition, international treaties, conditions of reciprocity, the legal regime of foreigners and stateless persons, international legal assistance in criminal matters, security measure.

Introducere. Constituția RM declară în art. 15 că cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.

În acest context, dorim să ne expunem prioritar la protecția cetățenilor RM aflați în străinătate și la dreptul acestora de a nu fi extrădați sau expulzați din țară.

Rezultate obținute și discuții. Astfel, alin. 2 al art. 18 al Constituției RM stipulează că cetățenii RM beneficiază de protecția statului atât în țară, cât și în străinătate. Fiind consacrat în Constituție, acest principiu constituie urmarea firească, logică a legăturii politice dintre cetățeni și stat. Această legătură este permanentă, ea se răspândește și se menține oriunde s-ar găsi persoana, în statul său de origine sau în alt stat.

Introduction. The Constitution of the Republic of Moldova states in article 15 that the citizens of the Republic of Moldova take advantage of the rights and freedoms confirmed in the Constitution and other laws and have the obligations lay down therein. In this context, we would like to express our view on the protection of RM citizens abroad and their right not to be extradited or expelled from the country.

Obtained results and discussions. Thus, para. (2) of article 18 of the Constitution of the Republic of Moldova stipulates that citizens of the Republic of Moldova benefit from state protection both at home and abroad. As it is confirmed in the Constitution, this principle is the natural and logical consequence of the political relationship between citizens and the state. This is a constant connection; it spreads and works

Acest principiu este valabil deci și în cazurile când cetățenii RM pot, sau chiar săvârșesc infracțiuni pe teritoriul altui stat, nemaivorbind de cazurile când acestea sunt săvârșite în privința lor sau împotriva drepturilor și libertăților lor. Conform apartenenței cetățeanului la statul moldovenesc, cetățenii RM se bucură în străinătate de protecția statului, ei având dreptul constituțional să ceară autorităților moldovenești protecția corespunzătoare. Respectiv, autoritățile Republicii Moldova din străinătate au obligația constituțională de a le oferi protecția necesară. Aceasta nu înseamnă însă că exercitând această obligație, autoritățile moldovenești respective trebuie sau pot aduce atingere într-un fel sau altul suveranității statului pe teritoriul căruia se află cetățenii RM, aceștia din urmă au obligația să respecte ordinea de drept a statului respectiv. Bucurându-se de protecția statului, cetățenii moldoveni trebuie să-și îndeplinească obligațiile ce le revin conform legilor statului pe teritoriul căruia se află, inclusiv, ale legilor R Moldova.

Prin urmare, principiul menționat trebuie înțeles în context internațional, deoarece colaborarea statelor în acest domeniu se efectuează în baza unor convenții și acorduri bilaterale sau chiar internaționale.

Referitor la protecția acordată străinilor și apatrizilor în R. Moldova, Constituția RM prevede în art. 19 că cetățenii străini și apatrizii au aceleași drepturi și îndatoriri ca și cetățenii RM, cu excepțiile stabilite de lege. Cu alte cuvinte, R. Moldova acordă străinilor și apatrizilor așa-zisul regim național, potrivit căruia străinii și apatrizii, după cum s-a menționat, posedă aceleași drepturi și obligații ca și propriii cetățeni, cu excepțiile stabilite de lege, spre exemplu, exercitarea drepturilor exclusiv politice (de exemplu, de a ocupa o funcție publică), precum și unele obligații constituționale valabile pentru cetățenii RM (de exemplu, obligația de apărare a țării).

Un drept constituțional care aparține exclusiv numai străinilor sau apatrizilor este cel de azil politic.

Alin.(2) al art. 19 al Constituției RM stipulează că dreptul de azil se acordă și se retrage în condițiile legii, cu respectarea tratatelor inter-

wherever the person is, in his or her home state or in another state.

This principle also applies to cases where RM citizens can, or even commit offenses in the another state's territory, and of course in cases when they are committed against them or against their rights and freedoms. According to the citizen's membership of the Moldovan state, citizens of the Republic of Moldova enjoy state protection abroad, as they have the constitutional right to ask the Moldovan authorities for appropriate protection. That is, the authorities of the Republic of Moldova abroad have the constitutional obligation to offer them the necessary protection. This does not mean, however, that by exercising this obligation, the respective Moldovan authorities must or may in some way undermine the sovereignty of the State on whose territory the citizens of the Republic of Moldova are located, the latter are obliged to respect the law order of that state. When enjoying state protection, Moldovan citizens must fulfill their obligations under the laws of the state in which they are located, including the laws of Moldova.

Therefore, this principle must be understood in an international context, since the cooperation of states in this field is carried out on the basis of bilateral or even international conventions and agreements, the Constitution of the Republic of Moldova stipulates in Article 19 on the protection granted to foreigners and stateless persons in R. Moldova, that foreigners and stateless persons have the same rights and duties as citizens of the Republic of Moldova, with the exceptions set by law. In other words, R. Moldova grants foreigners and stateless persons, the so-called national regime, according to which foreigners and stateless persons, as mentioned, have the same rights and obligations as their own citizens, with exceptions determined by law, for example, to fill up exclusive political rights (for example, to hold a public office), as well as some constitutional requirements for citizens of the RM (e.g. country defense obligation).

A constitutional right belonging exclusively to foreigners or stateless persons is that of political asylum.

Paragraph (2) of article 19 of the Constitu-

naționale la care Republica Moldova este parte. Această reglementare vine să demonstreze alinierea R Moldova la standardele intenționale în ceea ce privește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Persoanele care contribuie prin activitatea desfășurată la asigurarea păcii, a progresului și umanității în general, și care sunt persecutate pentru aceste activități în statele pe teritoriul cărora le desfășoară, sau a căror cetățeni sunt, este și firesc să găsească găzduire și apărare în alt stat.

Regula general acceptată de dreptul internațional umanitar este că azilul se acordă cetățenilor străini sau apatrizilor urmăriți sau persecutați pentru activități politice. Aceasta înseamnă că nu toți străinii sau apatrizii care vin în R Moldova vor primi azil politic. Însăși denumirea acestei instituții ne indică tipul activității desfășurate de către persoană, și anume, *activitate politică*, de aceea, dacă se va constata că motivele din care este cerut azilul nu sunt cele legale, azilul nu va putea fi acordat (spre exemplu, cetățeanul este urmărit pentru fapte de drept comun). La fel, nu se vor putea bucura de acordarea acestui drept persoanele urmărite pentru crime contra păcii și umanității sau infracțiuni de război.

Cetățenii străini sau apatrizii pot fi extrădați numai în baza unei convenții internaționale sau în condiții de reciprocitate în temeiul hotărârii instanței de judecată (alin. (4) al art. 17 Constituției RM).

Totodată, alin. (3) al art. 17 al Constituției RM stipulează că cetățenii RM nu pot fi extrădați sau expulzați din țară.

Prevederile constituționale enunțate au fost preluate de către legiuitor și încorporate în textul legii penale la art. 13 CP al RM.

Extrădarea și expulzarea constituie două măsuri grave care afectează și restricționează substanțial dreptul la libertatea individuală și libera circulație.

Art. 25 alin. (1) din Legea Fundamentală declară că libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile, iar art. 27 al Constituției legiferează și garantează dreptul la libera circulație, adică dreptul fiecărui cetățean de a-și stabili domiciliul sau reședința în orice localitate din

țion of the RM stipulates that the right of asylum shall be granted and withdrawn in accordance with the law, in compliance with the international treaties to which the Republic of Moldova is a party. This regulation is intended to demonstrate the alignment of Moldova with intentional standards in the protection of human rights and fundamental freedoms.

People who contribute, through their work on ensuring peace, progress and humanity in general, and who are persecuted for these activities in the states they are located, or whose citizens they are, are also logical to find shelter and defense in another state.

The general rule accepted by international humanitarian law is that asylum is granted to foreign nationals or stateless persons wanted or persecuted for political activities. This means that not all foreigners or stateless persons who come to Moldova will receive political asylum. The name itself of this institution indicates the type of activity carried out by the person, i.e. political activity, so if it is found that the reasons for requesting asylum are not legal, asylum will not be granted (for example, the citizen is followed for ordinary law). Similarly, persons wanted for crimes against peace and humanity or war crimes will not be able to enjoy this right.

Foreigners or stateless persons may be extradited only on the basis of an international Convention or on the basis of reciprocity pursuant to the judgment of the court (paragraph (4) of article 17 of the Constitution of the RM).

At the same time, paragraph (3) of article 17 of the Constitution of the RM stipulates that citizens of the Republic of Moldova may not be extradited or expelled from the country.

The constitutional provisions stated were taken over by the legislator and incorporated in the text of the criminal law in the art. 13 CC of the RM.

Extradition and expulsion are two serious measures which substantially affect and restrict the right to individual freedom and free movement.

Article 25 para. (1) of the Fundamental Law declares that the individual freedom and security of the person are inviolable, and art. 27 of

țară, de a ieși, de a emigra și de a reveni în țară. Pe când extrădarea și expulzarea limitează esențial aceste drepturi.

Ne vom opri mai amănunțit pentru analiza extrădării ca măsură ce constă în faptul de a obliga pe cineva să părăsească țara când este urmărit pentru săvârșirea unor infracțiuni grave și este cerut de alt stat în vederea cercetării sau judecării sale.

Instituția extrădării de către un stat a persoanelor ce au săvârșit infracțiuni altui stat străin este demult cunoscută dreptului internațional.

În ce privește locul extrădării ca instituție juridică, în sistemul dreptului internațional, interpretările cercetătorilor sunt neunivoce¹. Uneori, extrădarea este considerată ca fiind o instituție secundară, ce și-a depășit existența. Însă criminalitatea se dezvoltă, capătă caracter transfrontalier, criminalitatea organizată stabilește noi contacte; infractorii care au săvârșit infracțiuni într-o țară se ascund pe teritoriul alteia, permanent își schimbă locul de trai, căpătând susținere și asistență de la „confrații” lor. Toate acestea oferă problemei extrădării un caracter foarte actual. În același timp, este relevantă tendința unor țări de a nu transmite cetățenii săi, ce au săvârșit infracțiuni peste hotare, chiar dacă aceștia nu se bucură de imunitate diplomatică. Alte țări, dimpotrivă, își extrădează infractorii (propriei cetățeni), în așa mod, ușurându-și sarcina de a-i resocializa.

Natura juridică a extrădării, la fel, este înțeleasă neuniform. Unii savanți consideră că extrădarea constituie o problemă a dreptului administrativ, deoarece, deseori, hotărârea despre aplicarea extrădării o ia nu instanța de judecată, ci Guvernul sau un alt organ de stat. În același timp, extrădarea poate fi considerată și ca element al dreptului procesual-penal, deoarece avem de a face cu ordinea de transmitere a persoanei ce a săvârșit o infracțiune altei țări cu respectarea unor garanții procesuale anumite. Extrădarea poate fi considerată și ca parte (instituție) a dreptului pe-

the Constitution states and guarantees the right to free movement, i.e the right of every citizen to establish his residence in any place of the country, to leave, to emigrate and to return to the country. Whereas, extradition and expulsion essentially limit these rights.

We will analyze more in details the extradition as a measure of forcing someone to leave the country when wanted for serious crimes and requested by another state for its investigation or prosecution. The institution of the extradition by a state of persons who have committed criminal offenses to another foreign state has long been known to international law. Regarding the place of extradition as a legal institution in the system of international law, interpretations of researchers are equivocal¹. Sometimes extradition is considered to be a secondary institution that has outlived its existence. But crime is developing, becoming cross-border, organized crime is establishing new contacts; criminals who have committed crimes in one country are hiding in another, are permanently changing their place of life and are gaining support and assistance from their “fellowship”. All of this makes extradition a very actual issue.

At the same time, the tendency of some countries not to extradite their citizens, who have committed crimes abroad, even if they do not have diplomatic immunity, is highlighted. Other countries, on the contrary, extradite their criminals (their own citizens) in a way to make easier for them to re-socialize.

The legal nature of extradition is irregularly understood. Some scholars consider extradition to be a matter of administrative law, because often the ruling on the application of extradition is not the court, but the government or another state body. At the same time, extradition can also be considered as an element of criminal procedure law, as we are dealing with the order of transmission of the person who committed a criminal of-

¹ O atenție deosebită oferă acestui institut savanții, membrii asociației internaționale a dreptului penal. Această problemă a fost discutată special la colocviul din Helsinki (septembrie 1992), care a fost ca pregătire a Congresului internațional al acestei asociații care a avut loc la Rio-de-Janeiro în 1994.

¹ Special attention is paid to this institute by scientists, members of the international criminal law association. This issue was discussed especially at the colloquium in Helsinki (September 1992), which was in preparation for the International Congress of this association which took place in Rio de Janeiro in 1994.

nal, și anume – a executării pedepsei.

Legislațiile diferitor țări soluționează problema extrădării în mod diferit. De exemplu: în Italia, România normele privind extrădarea infractorilor sunt incluse în Codul penal. În Codul penal al Federației Ruse și al Republicii Moldova, la fel, există un articol privind extrădarea.

Despre extrădarea infractorilor se vorbește în Constituția Rusiei, Franței, Germaniei, Irlandei, Italiei, Portugaliei, Spaniei, inclusiv și în Constituția Republicii Moldova.

Practic, chestiunile privind extrădarea în țările europene, de regulă, le hotărăsc instanțele de judecată. În același timp, multe țări instituie judecăți extraordinare, sau judecăți *ad hoc*.

Despre aceasta se menționează în actele normative și literatura juridică a Austriei, Danemarckii, Franței, Portugaliei, Elveției și Spaniei.

Inițial, problema extrădării a apărut pentru prima dată în legătură cu expulzarea diplomaților care au săvârșit infracțiuni sau alte încălcări de lege peste hotarele țărilor lor. A apărut noțiunea de „imunitate diplomatică” – o nouă instituție juridică, apoi s-a lărgit cercul subiecților asupra cărora această imunitate se răsfrânge. Ulterior, de „dreptul neextrădării” au început a beneficia persoanele care solicitau azil politic în alte țări și care săvârșeau până la aceasta infracțiuni în țările de unde veneau.

Mulți savanți critică această instituție, invocând următoarele argumente: convențiile dintre state privind extrădarea, de multe ori, contravin Pactului privind drepturile omului. Un exemplu caracteristic al acestei necorespunderi este cazul când între țări au loc tratative privind extrădarea, care durează lungi perioade de timp, chiar ani, iar cetățeanul, vinovăția căruia încă nu este dovedită, toți acești ani este privat de libertate.

De aceea în convențiile privind extrădarea trebuie să fie incluse principiile și normele unanim recunoscute, ce se regăsesc în pactele cu privire la drepturile omului, cu respectarea obligatorie a legislațiilor naționale a statelor.

Cu toate aceste divergențe, este evident că în lupta cu criminalitatea internațională, fără aplicarea instituției extrădării va fi foarte greu de operat.

fense to another country under certain procedural guarantees. Extradition can also be considered as part (institution) of criminal law, i.e. serving the sentence.

The laws of different countries address the issue of extradition differently. For example: In Italy and Romania the rules on the extradition of criminal offenders are included in the Criminal Code. In the criminal code of the Russian Federation and of the Republic of Moldova, there is also an article on extradition.

The extradition of criminals is mentioned in the Constitution of Russia, France, Germany, Ireland, Italy, Portugal, Spain, including in the Constitution of the Republic of Moldova.

In practice, the issues of extradition to European countries, as a rule, are decided by the courts. At the same time, many countries are putting in place extraordinary trials, or are being tried on an *ad hoc* basis.

This is mentioned in the laws and legal literature of Austria, Denmark, France, Portugal, Switzerland and Spain.

The issue of extradition arose for the first time in connection with the expulsion of diplomats who committed crimes or other legal violations beyond the borders of their countries. The notion of “diplomatic immunity” emerged as a new legal institution, then the circle of subjects was widened, and this immunity is spread over. Subsequently, the “right of non-extradition” was granted to persons who applied for political asylum in other countries and who have previously committed crime in countries they left.

Many scholars criticize this institution, citing the following arguments: Conventions on extradition between states often go against the Human Rights Pact. A typical example of this inexpediency is the case when there are discussions between countries on extradition, which last for long periods of time, even years, and the citizen, whose guilt is not yet proven, is deprived of liberty all these years.

This is why the globally recognized principles and standards contained in the human rights agreements must be included in the extradition conventions, with due regard for the national laws of the states. However, it is clear that in the

La general, statele rezolvă problema extrădării infractorilor prin intermediul încheierii sau ratificării tratatelor bilaterale sau regionale.

Există o mulțime de convenții bilaterale dintre diverse state privind extrădarea: spre exemplu, RM are încheiate astfel de convenții cu România, Federația Rusă, Ucraina, Belarusia, Țările Baltice și alte state europene, inclusiv Turcia, Israel etc., România are tratate și convenții bilaterale cu aproximativ 29 de state ale lumii, inclusiv cu R Moldova în 1997, Germania – Iugoslavia (1970), Germania – Australia (1987) ș.a.m.d.

Din rândurile celor regionale – Convenția privind extrădarea infractorilor din 1966, încheiată de membrii Comunității Britanice a națiunilor.

Fosta URSS avea încheiate un șir de convenții privind asistența juridică cu mai multe țări, dintre care Coreea, Ungaria, Polonia, România, Mongolia ș.a.

Trebuie însă de menționat că, în unele convenții, capitolele privind extrădarea sunt formulate într-o formă generală, fără o concretizare necesară, ceea ce face dificilă practica extrădării infractorilor. Convențiile privind asistența juridică, în principiu, au un conținut mai larg decât convențiile privind extrădarea. În ele sunt incluse și întrebări ce țin de dreptul administrativ, civil și al altor ramuri de drept, cu ajutorul cărora se reglementează relațiile economice, interstatale și alte relații. De multe ori, în aceste convenții se conține mențiunea că o problemă sau alta, inclusiv chestiunea privind extrădarea, trebuie să fie soluționată și reglementată suplimentar, în mod separat.

Pe marginea problemei extrădării în lume există mai multe convenții cu caracter general.

În 1957 la Paris a fost adoptată Convenția Europeană privind extrădarea. În 1975 la Strasbourg a fost adoptat Protocolul Adițional la această Convenție, ce a centralizat unele întrebări. Tot la Strasbourg, în 1978 a fost adoptat al Doilea protocol Adițional la aceeași Convenție. Consiliul Europei tinde spre o înțelegere comună a problemei extrădării dintre țările Europei, urmat apoi de al treilea protocol adițional, întocmit la Strasbourg la 10 noiembrie 2010 și semnat de Republica Moldova la 12 aprilie 2013.

fight against international crime, without the application of the institution of extradition, it will be very difficult to operate.

Generally, the states resolve the issue of extraditing offenders by ratifying bilateral or regional treaties. There are many bilateral conventions on extradition between different states. For example, the Republic of Moldova has concluded such conventions with Romania, the Russian Federation, Ukraine, Belorussia, the Baltic States, and other European states, including Turkey, Israel, etc.; Romania has bilateral treaties and conventions with about 29 states in the world, including Moldova in 1997, Germany - Yugoslavia (1970), Germany - Australia (1987).

One of the regional treaties is the Convention on the extradition of offenders, 1966, concluded by members of the British Community of nations.

The former USSR had a number of agreements on legal assistance with several countries, including Korea, Hungary, Poland, Romania, Mongolia and so on.

However, it should be noted that in some conventions, the chapters on extradition have a general formulation without any necessary concretization, which makes it difficult to extradite offenders. Legal assistance conventions, in principle, have a broader content than extradition conventions. They also discuss issues relating to administrative, civil and other legal fields, through which economic, interstate and other relations are regulated. These conventions often contain the reference that one or other issue, including the issue of extradition, must be resolved and further regulated separately.

There are several general conventions on the issue of extradition in the world.

In 1957, the European Convention on extradition was adopted in Paris. In 1975, the additional protocol to this Convention was adopted in Strasbourg, which centralized some issues. In Strasbourg, the second additional protocol to the same Convention was adopted in 1978. The Council of Europe is aiming at a common understanding of the issue of extradition between the countries of Europe, followed by the third additional Protocol, ratified in Strasbourg on

În afară de Convenția de la Paris, există și un șir de alte tratate și înțelegeri, ce rezolvă problemele extrădării, de exemplu Convenția din 1983 de la Strasbourg despre schimbul persoanelor ce au săvârșit infracțiuni, apoi cele de la Bruxelles din 1987, 1991.

Prin urmare, extrădarea este actul prin care un stat, pe al cărui teritoriu s-a refugiat un infractor, predă la cererea altui stat pe acel infractor pentru a fi judecat ori pus să execute pedeapsa la care fusese condamnat de instanțele acestui stat.

Extrădarea apare, așadar, ca un act bilateral care intervine între două state: unul pe al cărui teritoriu se află infractorul și căruia i se adresează cererea de extrădare (statul solicitat) și altul, care este interesat de pedepsirea infractorului și care adresează, în acest scop, cererea de extrădare (statul solicitant). Prin finalitatea sa, extrădarea este un act de asistență judiciară internațională în materie penală, prin care un infractor este transferat dintr-un stat în altul pentru a fi judecat pentru infracțiunea săvârșită sau pentru a fi pus să execute pedeapsa la care fusese condamnat.

Din această definiție se desprind următoarele trăsături ale instituției extrădării:

- Act de suveranitate intervenit în relațiile dintre două state;
- Act jurisdicțional solicitat și acordat exclusiv în scopul realizării represiei, persoana extrădată fiind un inculpat sau un condamnat penal;
- Act de asistență juridică internațională.

De aici rezultă că extrădarea are o natură juridică complexă (mixtă) nefiind numai un act de asistență juridică dar și un act de suveranitate, inclusiv un act jurisdicțional.

După o definiție adoptată la cel de-al X-lea Congres al Asociației Internaționale de Drept penal, ținut la Roma în 1969, „Extrădarea este un act de asistență judiciară interstatală în materie penală, care urmărește transferul unui individ urmărit sau condamnat penal, din domeniul suveranității judiciare a unui stat în domeniul celuilalt stat”.

Extrădarea este, așadar, un atribut suveran al statului, care poate admite ori refuza predarea unui infractor străin aflat pe teritoriul său.

În cazul când există un tratat dintre două părți, problema extrădării este rezolvată destul

10 November 2010 and signed by the Republic of Moldova on 12 April 2013. Apart from the Paris Convention, there are also other treaties and arrangements which solve the problems of extradition. For example the 1983 Strasbourg Convention on the Exchange of persons who have committed crimes; then, those in Brussels in 1987, 1991.

Extradition is therefore the act whereby a state, in whose territory a criminal has been taken refuge, hands over that offender, at the request of another state to be tried or serve the sentence to which he was convicted by the courts of that state.

Extradition therefore appears as a bilateral act between two states: one in whose territory the offender is located and to which the extradition request is addressed (the requested state) and another, which is interested in punishing the offender and which addresses the extradition request (requesting state) for this purpose.

Extradition is, by its finality, an act of international judicial assistance in criminal matters, whereby a criminal is transferred from one state to another for being tried for the offense committed or for serving the sentence to which he or she was convicted.

From this definition, the following features of the institution of extradition shall be separated:

- An act of sovereignty interfered in relations between two states;
- A judicial act sought and awarded only to bring about repression, the extradited person being a defendant or a person convicted of a criminal offense;
- International legal assistance;

It follows that extradition has a complex (mixed) legal nature, not only as an act of legal assistance but also an act of sovereignty, including a court act. Following a definition adopted at the 10th Congress of the International Criminal Law Association held in Rome in 1969 “extradition is an act of inter-state judicial assistance in criminal matters, aimed at transferring a prosecuted or convicted individual, from the area of the judicial sovereignty of one state to the area of the other state.

Extradition is, therefore, a sovereign element of the state, which can admit or refuse to

de clar: dacă persoana nu se bucură de imunitate diplomatică, atunci ea trebuie să fie ori judecată sau să fie transmisă statului (părții) solicitante. Există însă situații mai dificile: când autoritățile unui stat, reținând infractorul, nu au certitudinea că persoana transmisă statului, cetățean al cărui este, va fi pedepsită. Un tratat privind extrădarea între aceste țări nu există. În acest caz se inițiază un proces de tratative, pe durata căruia persoana / infractorul se va deține, până la judecată sa, un timp îndelungat în închisoare.

Ca impediment pentru extrădare poate fi diferența esențială dintre măsurile de pedeapsă pentru infracțiunile analogice în diferite țări; convingerea reprezentanților statului (care transmite sau care primește infractorul) de faptul că persoana va fi supusă (sau este supusă) torturii ș.a.m.d. În legătură cu aceasta, în multe tratate sau convenții privind asistența juridică este prevăzută nu numai extrădarea (transmiterea infractorului), ci și refuzul de extrădare, de exemplu, art. 8 al Convenției prevede că o parte solicitată va putea refuza să extrădeze o persoană reclamată, dacă această persoană se află și sub urmărirea sa pentru fapta sau faptele în legătură cu care se cere extrădarea.

Art. 546 CPP al RM confirmă asumarea de către RM a obligației de a racorda legislația sa națională la prevederile convenției și specifică la alin. (2) că extrădarea va fi, de asemenea, refuzată dacă:

1) infracțiunea a fost săvârșită pe teritoriul Republicii Moldova;

2) în privința persoanei respective a fost deja pronunțată de către o instanță națională sau o instanță a unui stat terț o hotărâre judecătorească de condamnare, achitare sau încetare a procesului penal pentru infracțiunea pentru care se cere extrădarea, sau o ordonanță a organului de urmărire penală de încetare a procesului ori în privința acestei fapte se efectuează urmărirea penală de către organele naționale;

3) s-a împlinit termenul de prescripție al tragerii la răspundere penală pentru infracțiunea respectivă, conform legislației naționale, sau a intervenit amnistia;

4) potrivit legii, urmărirea penală poate fi pornită numai la plângerea prealabilă a victimei, însă o asemenea plângere lipsește;

hand over a foreign criminal who is on its territory. When there is a treaty between two parties, the question of extradition is resolved quite clearly: if the person does not have diplomatic immunity, then he or she must either be tried or be handed over to the requesting state (party). But there are more difficult situations: when the authorities of a state, extraditing the offender, are not sure that the person sent to the home state, will be punished. There is no extradition treaty between these countries. In this case, a process of discussions is initiated, during which the person/ criminal will be held for a long time in prison until his trial.

As an impediment to extradition may be the essential difference between punishment measures for the same offenses in different countries; the confidence of the state representatives (who transmit or receive the offender) that the person will be or is subjected to torture, and so on. Many treaties or conventions on legal assistance state not only for extradition (transmission of the offender) but also for refusal to extradite, for example, article 8 of the Convention provides that a requested party may refuse to extradite a person wanted, if that person is also under his or her prosecution for the same criminal actions.

Article 546 CPC of the RM confirms that the RM is under an obligation to comply its national law with the provisions of the Convention and States and states in paragraph (2) that extradition will also be refused if:

1) The offense is committed in the territory of the Republic of Moldova;

2) in respect of that person, a national court or a court of a third state has already issued a sentence, a decision of acquitting or terminating the criminal proceedings for the offense for which the extradition is requested, or an order of the criminal prosecution body to cease or to carry out criminal investigation of this deed by the national bodies;

3) the limitation period for the imposition of criminal liability for the offense in question under national law has been completed or amnesty has been granted;

4) according to the law, prosecution can only be started on the prior complaint of the vic-

infracțiunea pentru care se cere extrădarea persoanei este considerată de legea națională infracțiune politică sau faptă conexă unei asemenea infracțiuni;

6) Procurorul General, ministrul Justiției sau instanța care soluționează chestiunea privind extrădarea are motive serioase să creadă că:

a) cererea de extrădare a fost înaintată în scopul de a urmări sau a pedepsi o persoană pentru motive de rasă, religie, sex, naționalitate, origine etnică sau opinii politice;

b) situația acestei persoane riscă să fie agravată pentru unul din motivele menționate la lit. a);

c) în cazul în care persoana va fi extrădată, ea va fi supusă torturii, tratamentului inuman sau degradant sau nu va avea acces la un proces echitabil în țara solicitantă;

7) persoanei cerute i-a fost acordat statut de refugiat sau azil politic;

8) statul care solicită extrădarea nu asigură reciprocitatea în sfera extrădării.

În cazul în care fapta pentru care se cere extrădarea este pedepsită de legea țării solicitante cu pedeapsa capitală, extrădarea persoanei poate fi refuzată dacă partea solicitantă nu va da asigurări, considerate ca suficiente, că pedeapsa capitală nu va fi aplicată persoanei extrădabile aflate sub urmărire penală sau condamnate.

De multe ori, însuși infractorul insistă asupra extrădării lui mai urgente, în primul rând, reieșind din faptul că regimul de deținere în închisoarea din țara unde el dorește să fie extrădat, este mai „liber” decât în țara unde pot să-l trimită organele judiciare.

Chestiunea privind extrădarea este rezolvată prin îmbinarea principiului teritorialității (locului săvârșirii infracțiunii și locul aflării infractorului) și a cetățeniei acestei persoane. Din punctul nostru de vedere, de bază (primordial) pentru extrădare trebuie considerat principiul cetățeniei, adică acționează nu principiul teritorial, ci principiul personalității răspunderii penale.

Principiul cetățeniei și-a găsit reflectare în Codul penal nou al Republicii Moldova (art. 13) unde se menționează că cetățenii RM care au comis infracțiuni în străinătate nu pot fi extrădați

tim, but such a complaint is missing;

5) the offense in respect of which extradition is sought is considered by national law to be a political offense or a related offense;

6) The General Prosecutor, the Minister of Justice or the court dealing with extradition has serious grounds for believing that: a) the extradition request has been made for the purpose of following or punishing a person on grounds of race, religion, sex, nationality, ethnic origin or political opinion; (b) the situation of this person is likely to be aggravated on one of the grounds referred to in (a); c) if the person is to be extradited, he or she will be subjected to torture, inhuman or degrading treatment or will not have a fair trial in the requesting country;

7) the wanted person has been granted refugee or political asylum status;

8) the requesting state does not ensure reciprocity in the sphere of extradition.

If the act for which extradition is requested is punishable by the law of the requesting country with the death penalty, the extradition of the person may be refused unless the requesting party gives sufficient assurances that the death penalty will not be imposed on the prosecuted or convicted person.

The offender himself often insists on his more urgent extradition, first of all, as the prison regime in the country where he wishes to be extradited is more “free” than in the country where he or she can send him or her.

The question of extradition is resolved by combining the principle of territoriality (place of crime and place of offender) and the citizenship of that person. From our point of view, the basic principle for extradition must be regarded as the principle of citizenship, that is to say, the principle of personality of criminal liability does not apply to the territorial principle.

The principle of citizenship has been presented in the new Criminal Code of the Republic of Moldova (article 13) where it is mentioned that citizens of the Republic of Moldova who have committed crimes abroad cannot be extradited from the country and are liable for criminal liability under this Code. The law follows from the fact that the behavior of the citizen R.M. who has

din țară și sunt supuși răspunderii penale în baza prezentului cod. Legea reiese din faptul că comportamentul cetățeanului RM ce a săvârșit infracțiuni se consideră infracțional nu numai de către legislația penală a statului străin, dar și de către legea penală al RM Interzicerea categorică de a extrăda cetățenii RM statelor străine, pe teritoriul cărora a fost săvârșită infracțiunea, se bazează pe principiul cetățeniei de acțiune a legii penale în spațiu, prevăzut în art. 11 CP al RM .

În ceea ce privește cetățenii străini și apatrizii care au săvârșit infracțiuni în afara teritoriului RM și se află pe teritoriul Republicii Moldova, ultimii pot fi extrădați numai în baza unei convenții internaționale la care RM este parte sau în condiții de reciprocitate.

Persoanele menționate pot fi extrădate statului străin, fie pentru a fi trase la răspundere penală, fie pentru executarea pedepsei, care le-a fost aplicată în statul solicitant. Conform regulii generale, această acțiune se efectuează de către organele competente ale RM în conformitate cu convențiile bilaterale ale RM privind asistența juridică, în care special este reglementată problema extrădării.

În acest caz, statul solicitat, pe teritoriul căruia se află infractorul, la cererea altui stat (solicitant), își limitează jurisdicția sa în privința acestei persoane, și-l transmite statului solicitant. Cererea de extrădare poate să se întemeieze pe faptul că infractorul este cetățean al statului solicitant sau că a săvârșit infracțiunea pe teritoriul său, sau chiar în afara teritoriului său însă împotriva intereselor sale.

Prima afirmație, adesea, se bazează pe art. 17 al Constituției RM în care este menționat că cetățenii RM nu pot fi extrădați sau expulzați din țară.

Conform alin. (2) al art. 6 al Convenției Europene privind extrădarea (Paris 13.12.1957; Protocoalele Adiționale [Strasbourg 15.10.1975, 17.03.1978]), dacă partea solicitată nu-și extrădează propriul resortisant (cetățenii RM), ea va trebui, la cererea părții solicitante, să supună cauza autorităților competente, astfel încât să se poată exercita urmăriri judiciare, dacă este cazul. În acest scop, dosarele, informațiile și obiectele pri-

committed crimes is considered a criminal not only by the criminal law of the foreign state but also by the criminal law of the R.M. The outright ban on extraditing R.M. citizens to foreign states, on whose territory the crime was committed, is based on the principle of citizenship of applying criminal law in space, provided in article 11 CC of the R.M.

As regards foreigners and stateless persons who have committed crimes outside the territory of the Republic of Moldova and are on the territory of the Republic of Moldova, may be extradited only on the basis of an international Convention to which the R.M. is a party of or on the basis of reciprocity.

The persons mentioned may be extradited to the foreign state, either for criminal purposes or for serving the sentence applied to them in the requesting state. According to the general rule, this action is carried out by the competent organs of the R.M. in accordance with the bilateral conventions of the R.M. on legal assistance, in which the issue of extradition is specifically regulated.

In such a case, the requested state on whose territory the offender is located shall, at the request of another (applicant) state, limit its jurisdiction over that person and transmit it to the requesting state. The request for extradition may be based on the fact that the offender is a citizen of the requesting state or has committed the offense within its territory, or even outside its territory but against its interests.

The first statement is often based on article 17 of the Constitution of the R.M. which mentions that the citizens of the Republic of Moldova cannot be extradited or expelled from the country.

According to the article 6 para. (2) of the European Convention on extradition (Paris 13.12.1957; additional Protocols (Strasbourg 15.10.1975, 17.03.1978)), if the requested party does not extradite its own national (citizens of the Republic of Moldova), it shall, at the demand of the requesting party, submit the case to the competent authorities so that judicial proceedings may be conducted if necessary. To this end, the files, information and objects concerning the offense shall be transmitted free of charge by the

vind infracțiunea se vor transmite gratuit pe calea prevăzută la § 1 al art. 12. Partea solicitantă va fi informată despre rezultatul cererii sale.

Alin.(4) art.546 CPP stipulează că în cazul în care Republica Moldova refuză extrădarea, la cererea statului solicitant, se examinează posibilitatea preluării activității de urmărire penală față de persoana cetățean al Republicii Moldova sau apatrid.

În final, vom numi câteva principii fundamentale, în domeniul extrădării, care sunt acceptate de către comunitatea internațională:

- respectarea consecventă a drepturilor omului în convențiile și tratatele privind extrădarea, corespunderea acestora pactelor cu privire la drepturile omului;

- încorporarea în legislația internă a drepturilor de bază ale omului, prevăzute în convențiile internaționale despre extrădare;

- atitudinea precaută față de extrădare în cazurile posibilității aplicării față de infractor a pedepsei capitale (în actele normative ale unor țări este indicat expres în lege despre nepermiterea extrădării dacă, după transmiterea infractorului, față de el va fi aplicată pedeapsa cu moartea).

- respectarea strictă în convențiile privind extrădarea și în practica aplicării ei a regulilor minime de comportare cu deținuții, recomandate de către ONU.

- excluderea extrădării în țările unde sunt aplicate tortura sau se admite tratarea cu cruzime a condamnaților;

- excluderea extrădării în țările unde există discriminarea din motive rasiale, religioase, sociale ș.a.;

- stimularea extrădării în țările unde se conduc de principiul umanismului, inclusiv, și în privința persoanelor ce au săvârșit infracțiuni.

Extrădarea este o măsură utilă în lupta împotriva fenomenului infracțional. Fără ea nu s-ar putea îndeplini aplicarea legii penale în temeiul principiului teritorialității în cazurile în care, după săvârșirea infracțiunii, făptuitorul a reușit să părăsească teritoriul țării.

De asemenea, nu s-ar putea realiza aplicarea legii penale în temeiul principiului personalității răspunderii penale.

route stated in article 12 para. (1). The requesting party shall be informed of the results of its request.

Paragraph (4) Article 546 CPC stipulates that if the Republic of Moldova refuses extradition, upon the request of the requesting state, the possibility shall be examined to take over the criminal investigation in regard of the person who is a citizen of the Republic of Moldova or a stateless person.

Finally, we will name some fundamental principles on extradition accepted by the international community:

- consistent respect for human rights in the conventions and treaties on extradition, their conformity with the human rights conventions;

- the incorporation into national law of basic human rights, as provided for in international conventions on extradition;

- the cautious attitude toward extradition in cases of possible usage of capital punishment to the offender (in some countries' laws it is expressly indicated in the law that extradition will not be permitted if, after the offender's transmission, the death penalty will be applied to him).

- strict compliance in the conventions on extradition and in its application practice with the minimum rules of conduct with prisoners recommended by the UN

- the extradition exclusion to countries where torture is applied on convicted or cruel treatment is admitted;

- exclusion of extradition to countries where there is discrimination on grounds of race, religion, social and so on;

- stimulate extradition to countries guided by the principle of humanism, including to persons who have committed crimes.

Extradition is a useful tool in the fight against crime.

Without it, the enforcement of criminal law under the principle of territoriality could not be carried out in cases where, after committing the crime, the perpetrator managed to leave the territory of the country.

It would also not be possible to enforce criminal law on the basis of the principle of personality of criminal liability. According to the

Potrivit dispoziției art. 13 CP al RM, extrădarea se acordă sau poate fi cerută de statul nostru unui alt stat fie în baza unei convenții internaționale la care RM este parte, fie pe bază de reciprocitate.

Reglementând pluralitatea de surse juridice, dispoziția din art. 13 CP al RM stabilește și ordinea în care aceste surse trebuie să funcționeze, în primul rând, convențiile, apoi reciprocitatea. În România – în lipsa acestora – legea internă.

Legea penală nu cuprinde, așadar, dispoziții referitoare la condițiile de realizare a extrădării, oferind, în materia extrădării, prioritate Convențiilor și practicilor internaționale.

În lipsa de convenție și de lege specială, condițiile extrădării sunt cele fixate de dreptul internațional pe bază de uzanțe internaționale.

Condițiile extrădării se împart în condițiile de fond și condițiile de formă.

Condițiile de fond ale extrădării presupun: să fie săvârșită o infracțiune; să fie identificată o persoană, vinovăția căreia de săvârșirea infracțiunii imputate este dovedită sau că aceasta a participat la săvârșirea acestei infracțiuni; să existe posibilitatea de ai fi aplicată o pedeapsă penală acestei persoane, fie să existe o condamnare penală a persoanei în cauză.

Condițiile tipice de fond ale extrădării pot fi suplinite prin prevederi complementare din convenții sau prin lege, cu anumite precizări sau limitări care și constituie cadrul complementar al condițiilor obișnuite.

Extrădarea, implicând acordul de voință al statelor între care intervine, este, în esență, o instituție de drept internațional și de aceea ea trebuie să-și găsească locul în convenții internaționale sau în practica relațiilor dintre state. Atunci când reglementarea extrădării se face prin Convenție internațională, această reglementare își găsește aplicarea, cu prioritate, în raport cu reglementările din dreptul internațional.

Codul de procedură penală al RM, prin prevederile sale vine să confirme enunțurile de mai sus. Astfel, conform art. 531 CPP, dispozițiile tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și alte obligații internaționale ale Republicii Moldova vor avea prioritate în raport

provision of article 13 C.C. of the R.M. extradition is granted or may be requested by our state to another state either on the basis of an international convention to which the R.M. is a party of or on the basis of reciprocity. Regulating the plurality of legal sources, the provision in the article 13 C.C. establishes the order in which these sources must function, first, the conventions, then reciprocity. In Romania in their absence there is domestic law.

Criminal law does not therefore contain provisions relating to the conditions for extradition, giving priority to international conventions and practices in the field of extradition.

In the absence of a special convention and law, the conditions of extradition shall be those presented by international law on the basis of international law.

The terms of extradition shall be divided into basic and formal terms. The basic conditions of extradition involve: a criminal offense is committed; a person is identified, the accused is proved to be guilty of, or that he has been involved in the offense; it may be possible to impose a criminal penalty on this person or to have a criminal conviction of the person concerned.

The typical basic conditions of extradition may be supplemented, by supplementary provisions of the conventions or by law, by certain specifications or limitations which constitute the complimentary framework of the normal conditions.

Extradition, involving the consent of the states between which they intervene, is essentially an institution of international law and must therefore find its place in international conventions or in the practice of relations between states. When the regulation of extradition is ruled by the International Convention, that regulation shall enforce the rules of international law.

The Criminal Procedure Code of the Republic of Moldova and its provisions confirm the above. Thus, according to article 531 CPC, the provisions of the international treaties to which the Republic of Moldova is a party of and other international obligations of the Republic of Moldova will have priority in relation to the provisions of this chapter.

cu dispozițiile prezentului capitol.

În cazul în care Republica Moldova este parte la mai multe acte internaționale de asistență juridică la care este parte și statul de la care se solicită asistența juridică sau statul care o solicită și între normele acestor acte apar divergențe sau incompatibilități, se aplică prevederile tratatului care asigură o protecție mai benefică a drepturilor și libertăților omului (alin.(2) art.531 CPP).

Convenția de la Paris privind extrădarea (13.12.1957), în vigoare pentru RM din 31.12.1997, prevede ordinea de preferință în acordarea extrădării. Poate fi interesat în obținerea extrădării unui infractor și deci poate avea calitatea de stat solicitant:

- statul al cărui cetățean este infractorul;
- statul pe al cărui teritoriu s-a comis infracțiunea;
- statul împotriva intereselor căruia s-a comis infracțiunea;

Statul solicitat – este statul pe teritoriul căruia se află infractorul urmărit. Ordinea de preferință este următoarea:

- Infractorul este transmis, în primul rând, statului pe teritoriul căruia s-a comis infracțiunea;
- În rândul doi, are preferință statul împotriva intereselor căruia s-a comis infracțiunea;
- Statul al cărui cetățean este infractorul.

Prevederile prezentate sunt în deplină coroborare cu prevederile de la art. 9-11 ale Convenției de la Paris:

art. 9 *Non bis in idem*.

Extrădarea nu se va acorda când persoana reclamată a fost judecată definitiv de către autoritățile competente ale părții solicitate, pentru fapta sau faptele pentru care extrădarea este cerută. Extrădarea va putea fi refuzată dacă față de autoritățile competente ale părții solicitate au hotărât să nu întreprindă urmăririi sau să pună capăt urmăririlor pe care le-au exercitat pentru aceeași faptă sau aceleași fapte.

Art. 10 *Prescripția*.

Extrădarea nu se va acorda dacă prescripția acțiunii sau a pedepsei este împlinită potrivit legislației fie a părții solicitante, fie a părții solicitate.

Art. 11 *Pedeapsa capitală*.

Dacă fapta pentru care se cere extrădarea

If the Republic of Moldova is a party to several international acts on legal assistance also signed by the state from which the legal assistance is requested or by the state requesting it, and if there are discrepancies or incompatibilities between the norms of these acts, the provisions of the treaty ensuring the more beneficial protection of human rights and freedoms shall apply (Article 531 para. (2) CPC).

The Paris Convention on extradition (13.12.1957), which has been in force for the RM since 31.12.1997, provides for the order of preference in the granting of extradition. It may be interested in obtaining the extradition of an offender and thus be a requesting state:

- the state of which the offender is a national;
- the state in whose territory the crime was committed;
- the state against the interests of which the offense has been committed;

The requested state — is the state where the pursued offender is located. The order of preference shall be as follows:

- The offender is first transmitted to the state on whose territory the offense was committed;
- Secondly, preference shall be given to the state whose interests were harmed by the committed offense;
- The state of which the offender is a national.

The provisions presented are fully in conjunction with the provisions of article 9-11 of the Paris Convention:

Article 9 *Non bis in idem*.

Extradition shall not be granted when the requested person has been definitively tried by the competent authorities of the requested Party, for the act or facts for which extradition is requested. Extradition may be refused if the competent authorities of the requested party have decided not to pursue or to terminate the prosecution they intended on the same or similar conduct.

Article 10 *Prescription*.

Extradition shall not be granted if the prescription of the action or penalty is completed in accordance with the law of either the requesting

este pedepsită cu pedeapsa capitală de către legea părții solicitante și dacă, în atare caz, această pedeapsă nu este prevăzută de legislația părții solicitate sau, în mod normal, aici nu este executată, extrădarea nu va putea să fie acordată decât cu condiția că partea solicitantă să dea asigurări, considerate ca îndestulătoare de către partea solicitată, că pedeapsa capitală nu se va executa.

La rândul său, expulzarea constituie măsura de siguranță prevăzută de legea penală care constă în îndepărtarea de pe teritoriul R. Moldova.

Astfel, art. 105 CP RM prevede că cetățenilor străini și apatrizilor care cu fost condamnați pentru săvârșirea unor infracțiuni li se poate interzice rămânerea pe teritoriul țării.

Fiind măsură de siguranță, expulzarea urmărește scopul înlăturării unui pericol și preîntâmpinării săvârșirii faptelor prevăzute de legea penală.

În cazul expulzării, starea de pericol poate avea sursa fie în natura sau în gravitatea faptei (spionaj sau altă infracțiune contra statului), fie în însăși persoana făptuitorului, care este un cetățean străin sau apatrid. În cazul aplicării măsurii de expulzare judecătorul trebuie nu pur și simplu să constate că făptuitorul este un cetățean străin sau apatrid, ci să ajungă la concluzia că starea de pericol care emană de la această persoană poate fi înlăturată doar prin îndepărtarea străinului sau apatridului de pe teritoriul RM.

Uneori pot apărea cazuri în care pericolul săvârșirii de noi infracțiuni decurge din calitatea străinului de victimă a infracțiunii și nu de autor al acesteia, în sensul că nu temerea că acest străin poate săvârși o nouă infracțiune concretizează pericolul, ci temerea că alte persoane, indignate de prezența infractorului străin pe teritoriul țării, după executarea pedepsei, ar putea reacționa violent împotriva lui, săvârșind infracțiuni și tulburând ordinea publică.

Măsura de siguranță a expulzării poate fi aplicată numai în prezența câtorva condiții:

- Făptuitorul să fie cetățean străin sau apatrid (persoană fără cetățenie). Această calitate trebuie să existe la momentul judecării, căci dacă cetățeanul străin sau apatridul la momentul judecării a dobândit cetățenia RM, acesta nu mai poa-

Party or the requested Party.

Article 11 *Capital punishment.*

If the offence on which extradition is requested is punishable by death according to the law of the requesting party and if, in such a case, that penalty is not found in the requested Party's law or is not normally enforced there, extradition may be granted only on the requesting party's assurances, considered as appropriate by the requested party, that the death penalty will not be enforced.

In turn, expulsion is the safety measure provided for by the criminal law, which consists of removal from the territory of R. Moldova.

The Article 105 CC of the RM stipulates that foreigners and stateless persons who have been convicted of crimes may be banned from staying in the territory of the country. As a security measure, expulsion aims at removing a danger and preventing the commission of crimes stipulated in the criminal law.

In case of expulsion, the situation of danger may have the source either in the nature or in the seriousness of the offense (espionage or other criminal offense against the state) or in the personality of the perpetrator, who is a foreign national or a stateless person. When applying expulsion measures, the judge must not simply find that the perpetrator is a foreign or stateless person, but must reach the conclusion that the state of danger emanating from this person can only be removed by forcing the foreigners or stateless person to leave the territory of the Republic of Moldova.

Sometimes there may be cases where the danger of further offenses appears from the foreign victim's quality rather than the offender's author, in the sense that not the fear that this alien may commit a new offense materializes the danger, but the fear that other people, outraged by the presence of the foreign offender in the country, after serving the sentence, could react violently against him, commit crimes and disturb public order.

The expulsion safeguard measure can only be applied in several conditions:

- the offender should be a foreign citizen or a stateless person (person without citizen-

te fi expulzat, deoarece, pe baza art. 17 al Constituției RM, „Cetățenii Republicii Moldova nu pot fi extrădați sau expulzați din țară”, postulat care a devenit deja un principiu de drept.

• Cetățeanul străin sau apatridul să fi fost condamnat pentru o faptă care constituie o infracțiune. Nu contează faptul săvârșirii infracțiunii pe teritoriul RM sau în afara lui. Important este ca instanțele noastre judecătorești să fie competente a judeca cazul în conformitate cu principiile aplicării legii penale în spațiu (teritorialității, realității, universalității).

• Rămânerea cetățeanului străin sau a apatridului pe teritoriul RM să fie sursa unei stări de pericol, a cărei înlăturare să fie posibilă doar prin îndepărtarea lui de pe acest teritoriu.

• Persoana să nu fie supusă în statul în care urmează a fi expulzată la un tratament sau la o pedeapsă inumană sau degradantă. Această condiție, care a făcut obiectul multiplelor examinări din partea Curții Europene a Drepturilor Omului, fiind, de altfel, valabilă și în materia extrădării², impune judecătorului să se convingă la luarea deciziei cu privire la expulzare că prin aceasta nu se va încălca art. 3 al CEDO, adică persoana nu va fi expusă în statul în care este expusă la un risc real de tratamente inumane³.

Respectarea acestei condiții este incompatibilă, în special, cu cazurile de expulzare în statele în care persoana riscă pedeapsa cu moartea. În acest context, Curtea de la Strasbourg s-a pronunțat în sensul că expunerea persoanei la „sindromul culoarului morții”⁴ constituie un tratament sau o pedeapsă incompatibile cu art. 3 din Convenție.

Alin. (2) al art. 105 din CP al RM stabilește regulile de executare a măsurii „expulzării” în cazurile în care aceasta este impusă unei persoane condamnate la o pedeapsă privativă de libertate:

² A se vedea cazul Soering contra Regatului Unit, în: V. Berger, Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, Editura Institutului Român pentru Drepturile Omului, București, 1997, p. 31.

³ Cazul Cruz Varas și alții contra Suediei, în V. Berger, op. cit., p. 31-32.

⁴ Acea perioadă de timp care se scurge între pronunțarea și executarea pedepsei cu moartea în care persoana suportă tensiuni puternice, inerente regimului riguros de încarcerare.

ship). This quality must exist at the time of the trial, because if the foreign citizen or the stateless person at the time of the trial acquired citizenship of the Republic of Moldova, he can no longer be expelled because, on the basis of article 17 of the Constitution of the Republic of Moldova, “the citizens of the Republic of Moldova cannot be extradited or expelled from the country”, a postulate, that has already become a principle of law.

– the foreign citizen or stateless person has been convicted of an offense. It does not matter whether the offense is committed within or outside the territory of the RM. The important thing is that our courts are competent to judge the case in accordance with the principles of the application of criminal law in space (territoriality, reality, universality).

– the presence of the foreign citizen or stateless person on the territory of the RM should be the source of a dangerous situation, the removal of which is possible only by expelling him from this territory.

– the person is not subjected to inhuman or degrading treatment or punishment in the state he is to be expelled. This condition, which has been the subject of multiple examinations by the European Court of Human Rights, and which also applies to extradition², requires the judge to be certain when deciding on expulsion that it will not infringe article 3 of the ECHR, that is, the person will not be exposed in the state where he or she is exposed to a real risk of inhumane treatment³.

This condition is impossible to comply with in cases of expulsion in states where the person risks the death penalty. In this context, the Court of Strasbourg decided that the exposure of the person to the “death blind syndrome”⁴ constitutes a treatment or punishment incompatible

² See the case of Soering v. The United Kingdom, in: V. Berger, Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, Editura Institutului Român pentru Drepturile Omului, Bucharest, 1997, p. 31.

³ See the case of Cruz Varas and others v. Sweden, in V. Berger, op. cit., p. 31-32

⁴ That period of time which passes between the pronouncing and execution of the death penalty when the person bears strong tensions inherent to the strict regime of imprisonment.

„În cazul în care expulzarea însoțește pedeapsa cu închisoarea, aducerea la îndeplinire a expulzării are loc după executarea pedepsei”.

Alin. (3) al art. 105 impune judecătorului încă o condiție privind aplicarea expulzării – ca la luarea deciziei cu privire la aplicarea acestei măsuri să se țină cont de dreptul la respectarea vieții private a persoanelor. Astfel, respectarea dreptului la viață privată poate invalida legalitatea măsurii expulzării în cazul în care cetățeanul străin sau apatridul este căsătorit cu un cetățean al RM, are copii sau a înfiat copii care sunt cetățeni ai RM și care au domiciliul în RM, iar prin această măsură ea este împiedicată să ducă o viață normală de familie. De asemenea, luarea acestei măsuri trebuie să fie extrem de chibzuită și motivată în raport cu încercarea de a conserva alte valori – ordinea publică, siguranța sau altele, când este cazul unui străin care se află pe teritoriul RM de timp îndelungat, unde domiciliază și părinții lui, alte rude, în special dacă el nu a rupt contactul cu ei. În asemenea situație, expulzarea îl îndepărtează de ei și, cu toate că el încearcă să rămână în contact cu ei prin corespondență, există o atingere a dreptului de a se respecta viața de familie, garantat de paragraful 1 al art. 8 al CEDO⁵.

În concluzie, instituțiile analizate au anumite asemănări dar pot fi identificate și diferențe, prin care acestea se deosebesc una de alta.

În primul rând, ambele instituții își au originea în Legea fundamentală, în sensul că sunt reglementate de Constituția RM, fiind preluate de legislația penală și definite în Codul penal al RM.

Drept consecință a aplicării lor, persoana vinovată de comiterea unei infracțiuni este înlăturată de pe teritoriul statului unde se află.

În al treilea rând, și expulzarea, dar și extrădarea se dispune printr-o hotărâre de judecată.

Ambele instituții operează post factum, adică după comiterea de către persoană a unei fapte prevăzute de legea penală.

Și extrădarea și expulzarea sunt nominale, adică vizează o persoană concretă, identificată de către organele de aplicare a legii. Pot fi extrădați sau expulzați cetățenii străini sau apatrizii, legea

⁵ Cazul *Moustaquim contra Belgiei*, în *V. Berger*, op. cit., p. 333.

with article 3 of the Convention.

The article 105 para. (2) CC of the RM stipulates rules on applying the “expulsion” measure imposed on a person sentenced to imprisonment: “In the event that expulsion accompanies a punishment of imprisonment, the expulsion shall be enforced only after the punishment is executed”.

The article 105 para. (3) requires the judge a further condition for applying expulsion - when adopting such decision the person’s right to privacy shall be considered. Thus, the respect for the right to privacy may invalidate the legality of the expulsion measure if the foreign citizen or the stateless person is married to a citizen of the RM, has children or has adopted children who are citizens of the RM and who are resident in the RM, and this measure trigs them from leading a normal family life. The action must also be considered and motivated in relation to the attempt to preserve other values – public order, safety or others, when it is the case of a foreigner who has been on the territory of the RM for a long time, where his parents, other relatives, also reside, especially if he didn’t leave contact with them. In such a situation, expulsion set them apart and, although he tries to remain in contact with them by correspondence, there is an infringement of the right to respect family life, guaranteed by paragraph (1) of the article 8 of the ECHR⁵.

In conclusion, the analyzed institutions have certain similarities but differences can also be identified, which distinguish them from each other.

First of all, both institutions have their origin in the Basic Law, in the sense that they are regulated by the Constitution of the Republic of Moldova, being taken over by the criminal legislation and defined in the Criminal Code of the Republic of Moldova.

As a consequence of their application, the person guilty of a criminal offense shall be expelled from the territory of the state he has domicile.

Secondly, expulsion and extradition are also ordered by a court ruling. Both institutions

⁵ See the *Moustaquim v. Belgium* case in *V. Berger*, op. cit., p. 333.

interzice extrădarea și expulzarea propriilor cetățeni sau străinilor și apatrizilor cărora li s-a acordat azil politic în conformitate cu legislația în vigoare.

Acestea vor fi refuzate dacă organele statului de pe teritoriul căruia persoana este evacuată / înlăturată vor avea suficiente motive să considere că persoana, în statul în care se expulzează sau extrădează, va fi supusă torturii, tratamentelor inumane sau degradante, fie persoana riscă o pedeapsă capitală.

În același timp, după natura sa juridică, extrădarea reprezintă o formă a asistenței juridice internaționale în materie penală, expulzarea este o măsură de siguranță. Din acest motiv, scopurile acestora diferă: expulzarea are drept scop înlăturarea unui pericol și preîntâmpinarea săvârșirii de noi infracțiuni de către persoană, extrădarea are menirea de a asigura actul de înfăptuire a justiției – fie pentru a trage persoana la răspundere penală și a-i aplica o pedeapsă penală pentru fapta comisă, fie pentru a executa pedeapsa aplicată, vinovatul având o condamnare în statul solicitant.

Pentru extrădare este necesară o cerere din partea statului solicitant, expulzarea este inițiativa statului pe teritoriul căruia s-a comis infracțiunea și care consideră că rămânerea persoanei pe teritoriul său va genera o stare de pericol care trebuie înlăturată.

Expulzarea se aplică în raport cu persoanele condamnate pentru comiterea infracțiunilor, și în cazul în care aceasta însoțește pedeapsa cu închisoare, aducerea la îndeplinire a expulzării are loc după executarea pedepsei, pe când extrădarea se operează în raport cu persoanele învinuite, inculpate sau condamnate, fie ca acestea să fie trase la răspundere penală sau să execute pedeapsa aplicată în statul solicitant.

În cazul expulzării, persoana poate, în unele cazuri, să-și aleagă țară de destinație în care urmează a fi expulzată, în caz de extrădare, vinovatul va fi transferat în țara care solicită transmiterea persoanei, ultima neavând alternative.

La luarea deciziei privind expulzarea persoanelor prevăzute la alin.(1) art.105 CP al RM se va ține cont de dreptul la respectarea vieții private a acestora, norma care reglementează extrădarea nu conține o prevedere expresă în acest sens.

operate on a post-factum basis, i.e. after the person has committed an act prescribed by the criminal law. Both extradition and expulsion are nominal, that is to say, targeted at a specific person, identified by law enforcement bodies. Foreign nationals or stateless persons may be extradited or expelled; the law prohibits the extradition and expulsion of their own nationals or foreigners and stateless persons who have been granted political asylum in accordance with the legislation in force. They will be refused if the bodies of the recipient state have sufficient reason to believe that the person, in the state where he is extradited, will be subjected to torture, inhuman or degrading treatment or punishment.

At the same time, by its legal nature, extradition is a form of international legal assistance in criminal matters, expulsion is a security measure. For this reason, their aims differ: expulsion is intended to remove a danger and prevent the person from committing new offenses, extradition is intended to secure the act of bringing justice – either to hold the person to criminal liability and to impose a criminal penalty on him or to serve the sentence imposed, with the offender having a conviction in the requesting state.

Extradition demands a request from the requesting state, expulsion is the initiative of the state on whose territory the crime was committed and which considers that the person's remaining on its territory will result in danger that must be removed.

Expulsion is applied in relation to persons convicted of offenses, and in the event that expulsion accompanies a punishment of imprisonment, the expulsion shall be enforced only after the punishment is executed, but extradition is carried out in relation to the accused or convicted persons, whether they have been held criminally liable or have served their sentence in the requesting State.

In the event of expulsion, the person may, in some cases, choose the country of destination to which he is to be expelled, but in case of extradition, the offender will be transferred to the requesting country without alternatives.

When deciding on the expulsion of persons present in paragraph (1) of the article 105 CC of the RM their right to privacy shall be considered,

Cererea de extrădare se face în temeiul tratatului internațional la care sunt parte Republica Moldova și statul solicitat, și viceversa, sau în temeiul obligațiilor scrise în condiții de reciprocitate, expulzarea fiind reglementată de legislația națională.

În concluzie, atât aplicarea pe larg a extrădării, cât și a expulzării vor contribui în mod substanțial la înfăptuirea justiției, amplificarea relațiilor internaționale și cooperării între state, combaterea și prevenirea criminalității la nivel național dar și a celei internaționale, transfrontaliere și transnaționale.

the rule on extradition does not contain any express provision on this.

The request for extradition is made under the international treaty the Republic of Moldova and the requested state are party of, and vice versa, or under written obligations on a reciprocal basis; expulsion being ruled by national law.

In conclusion, the wider application of both extradition and expulsion will make a substantial contribution to the administration of justice, the enhancement of international relations and cooperation between states, the fighting against and preventing crime at national but also at international, cross-border and transnational levels.

Referințe bibliografice

Bibliographical references

1. Convenția Europeană cu privire la extrădare, adoptată la Paris la 13.12.1957, în vigoare pentru Republica Moldova din 31 decembrie 1997.
2. Constituția Republicii Moldova nr.1 din 29.07.1994, / publicat: 29.03.2016 în Monitorul Oficial nr.78 art.140 (cu modificările ulterioare);
3. Codul penal al Republicii Moldova nr.985 din 18.04.2002, în vigoare din 2003,/ publicat : 14-04-2009 în Monitorul Oficial nr. 72-74 art. 195 (cu modificările și completările ulterioare);
4. Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122 din 14.03.2003,/publicat: 05-11-2013 în Monitorul oficial nr.248-251 art. 699 (cu modificările și completările ulterioare);
5. V. Berger, Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, Editura Institutului Român pentru Drepturile Omului, București, 1997;
6. <http://drept.usm.md/public/files/Dreptpenalgeneral3acfb.pdf> (vizualizat la 12.07.2021).

Despre autor:

Veaceslav URSU,
doctor în drept, conferențiar universitar,
decanul Facultății „Drept, ordine publică
și securitate civilă” a Academiei
„Ștefan cel Mare” a MAI,
e-mail: ursuveaceslav@rambler.ru

About author:

Veaceslav URSU,
PhD, associate professor,
Dean of Faculty of Law,
Public Order and Civil Security
of the Academy “Stefan cel Mare”,
e-mail: ursuveaceslav@rambler.ru